

Ἡ ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ, ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστάμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἀληθεὶς παρασχὼν εἰς τὴν χώραν ἡμῶν ὑπηρεσίας καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, ὡς ἀνάγνωσμα ἀριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

Ἑσωτερικοῦ	Ἑξωτερικοῦ
Ετησίᾳ δρ. 12.—	Ετησίᾳ φρ. 15.—
Ἑξάμηνος > 6,50	Ἑξάμηνος > 8.—
Τρίμηνος > 3,50	Τρίμηνος > 4,50

Αἱ συνδρομαὶ ἀρχοῦνται τὴν 1ην ἐκάστου μηνός.

Περίοδος Β'.—Τόμος 26ος

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩ 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ — ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐν Ἀθήναις, 9 Μαρτίου 1919

ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ

Ἑσωτερικ. λεπ. 30. Ἑξωτερικ. λεπ. 35
Φύλλα προηγουμένων ἐτῶν, ἐπίσης λεπ. 30

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Ἐδριπιδίου δρ. 38, παρὰ τὸ Βαγβάκειον

Ἔτος 41ον.—Ἀριθ. 15

ΧΩΡΙΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ τοῦ HECTOR MALOT

[Βραβευμένο ἀπὸ τὴν Γαλλ. Ἀκαδημίᾳ]

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ'. (Συνέχεια)

Ἐκουραστήκαμε λίγη ὥρα καὶ ξεκίνησαμε. Ἐπρεπε νὰ κερδίσουμε λίγα λεπτά γιὰ νὰ κοιμηθούμε ἀπόψε ἢ τουλάχιστο γιὰ νὰ ᾤμε αὔριο τὸ πρωί, ἂν, ὅπως ἦταν καὶ τὸ πρὶν πιθανόν, θὰ κάναμε τὴν οἰκονομίαν νὰ κοιμηθούμε στὸ ὑπαιθρο.

Ἵστερ' ἀπὸ μιὰ ὥρα δρόμο, φθάσαμε εἰς ἓνα χωριό, πού τὸ βρήκα κατάλληλο γιὰ τὸ σκοπὸ μου. Ἀλήθεια, ἀπέσω μού φάνηκε ἀρκετὰ φτωχικό, μ' αὐτὸ δὲν μούκοψε καθόλου τὸ θάρρος. Γιατὶ δὲν ἦταν ἀνάγκη νὰ μαζέψω ἀπὸ κεῖ παρὰ λίγες δεκάρες. Ἐπειτα, ὅσο μικρότερο ἦταν τὸ χωριό, τόσο λιγώτερο φοβόμουν νὰπαντήσω ἀστυφύλακους.

Ἐτοίμασα λοιπὸν τοὺς ἡθροποιούς μου καὶ μὲ τὴ συνειθισμένη τάξην καὶ πομπήν, μπήκαμε στὸ χωριουδάκι. Μᾶς ἔλειπε ὅμως ἡ φλογέρα τοῦ Βιτάλη, καθὼς καὶ τὸ θαυμασιὸν παράστημά του, πού πάντα τραβοῦσε τὰ βλέμματα. Ἐγὼ οὐτε ψηλὸς ἦμουν, οὐτε κεφαλὴ εἶχα τόσο ἐκφραστικόν. Ἀπεναντίας ἦμουν κοντός, ἦμουν λιγνός, καὶ τὸ πρόσωπό μου θὰ ἔδειχνε βέβαια περισσότερην ἀνησυχίαν παρὰ πεποίθησιν.

Καθὼς περπατούσαμε, κοίταζα δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ γιὰ νὰ βλέπω τί ἐντύπωση κάναμε. Πολὺ μέτρια! Σήκωναν τὸ κεφάλι, μᾶς ἔρριχναν μιὰ ματιὰ καὶ τὸ ξανακατέβαζαν. Κανεὶς δὲν μᾶς ἀκολουθοῦσε.

Ἄμα φθάσαμε εἰς ἓνα μικρὸν πλάτωμα, πού εἶχε στὴ μέσην μιὰ βρύση καὶ μερικὰ πλατάνια, πῆρα τὴν ἀπά μου καὶ ἀρχισα νὰ παίζω ἓνα βάλσι.

Ἡ μουσικὴ ἦταν εὐθυμὴ καὶ τὰ δάκτυλά μου ἔλαφρά· ἡ καρδιά μου ὅμως ἦταν λυπημένη καὶ ἓνα μεγάλο βάρος μού φαινόταν πὼς εἶχα στοὺς ὤμους μου.

Εἶπα τοῦ Ζερμπίνου καὶ τῆς

Δούλσης νὰ χορέψουν. Μ' ἄκουσαν ἀμέσως καὶ ἀρχισαν νὰ γυρίζουν ρυθμικά.

Μὰ κανένας δὲν ἔκανε τὸν κόπο νὰρθε νὰ μᾶς ἰδῇ καὶ ὅμως, στὰ κατώφλια τῶν σπιτιῶν, ἔβλεπα γυναῖκες πού ἔπλεκαν καὶ μιλοῦσαν.

Ἐξακολουθῆσα νὰ παίζω· ὁ Ζερμπίνος καὶ ἡ Δούλση ἐχόρευαν ὁλοένα.

Ἵσως θάποφάσιζε κανένας νὰ μᾶς πλησιάσῃ καὶ ἄμα ἔρχονταν ὁ πρῶτος, θᾶρχονταν καὶ δευτέρος, καὶ τρίτος καὶ δέκατος καὶ εἰκοστός...

Μὰ ὅσο καὶ ἂν ἔπαιζα ἐγώ, καὶ ὅσο καὶ ἂν ἐχόρευαν τὰ σκυλιά, οἱ ἄνθρωποι ἀφύονταν στὴ θέσιν τους. Οὔτε καν κοίτα-

ζαν πιά κατὰ τὸ μέρος μας. Ἦσαν γι' ἀπελπισία!

Δὲν ἀπελπιζόμουν ὅμως παρὰ ἔπαιζα ὁλοένα πρὶν δυνατὰ, μὰ τόσο δυνατὰ, πού οἱ χορδὲς τῆς ἄρπας μου κινδύνευαν νὰ σπάσουν.

Ἄξαφνα ἓνα παιδάκι μικρὸ, μὰ τόσο μικρὸ πού μού φαίνεται πὼς δοκίμαζε τὰ πρῶτα τοῦ βήματα, ξεκίνησε ἀπ' τὸ κατώφλι τοῦ σπιτιοῦ του καὶ ἐρχόταν κατὰ μᾶς.

Ἡ μητέρα του, χωρὶς ἄλλο, θὰ τάκοιλο θοῦσε· ἔπειτα ἀπ' τὴν μητέρα, θὰ ἐπλησίαζε καὶ καμμιά φιληνάδα καὶ ἔτσι θᾶχαμε κόσμον καὶ εἰσπραξῇ.

Ἐπαιζα τώρα πρὶν σιγὰ, γιὰ νὰ μὴ τυχὼν τρομάξῃ τὸ παιδί, ἀλλὰ νὰ ἐλκυσθῇ περισσότερον.

Καὶ νὰ το, ἐρχόταν, ἐφθανε. Λίγα βήματ' ἀκόμα καὶ θᾶταν κοντὰ μας.

Τότε ὅμως ἡ μητέρα σήκωσε τὸ κεφάλι της, ξαφνιασμένη βέβαια καὶ ἀνήσυχη πού δὲν τὸ ἄκουγε πιά κοντὰ της.

Ἀμέσως τὸ εἶδε. Μ' ἀντὶ νὰ τρέξῃ ξοπίσω του, ὅπως φανταζόμουν ἐγώ, περιορίσθηκε νὰ τὸ φωνάξῃ ἀπ' τὴν θέσιν της καὶ τὸ παιδάκι, συνειθισμένο φαίνεται νὰ κούη, γύρισε κοντὰ της.

Πᾶει καὶ αὐτὴ ἡ ἐλπίδα!

Μπορεῖ ὅμως οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι νὰ μὴ ἀγαποῦσαν τὸ χορὸ. Γιατὶ ὅχι; Εἶπα λοιπὸν τοῦ Ζερμπίνου καὶ τῆς Δούλσης νὰ καθήσουν καὶ ἀρχισα νὰ τραγουδῶ τὴν καὶ τσονέ ττα μου. Μὰ τὴν ἀλήθειαν, ποτέ μου δὲν τὴν τραγούδησα μὲ τόσο ζήλον.

Fenesta vascia e padrona crudele,
Quanta sospire m' aje fatto jettare...

Ἀρχίζα τὴ δευτέρην στροφὴν, ὅταν εἶδα ἓναν ἄνθρωπον μὲ κοντὸ σακάκι καὶ μὲ μαλακὸ καπέλλο, νὰ μᾶς πλησιάζῃ.

Δόξα σοι ὁ Θεός!

Ἐβαλα περισσότερην δύναμιν στὸ τραγούδι μου.

—Ἐέ! μού φώναξε· τί κάνεις ἐδῶ, παλιόπαιδο;

«Πῆρα τὴν ἄρπα μου...»

Κόπηκα σαστιμένους απ' αυτή τη γλώσσα και τόν έδλεπα μάνοικτο στόμα να με πλησιάζει.

— Άκούς τί σου λέω; Άποκρίσου!

— Μά τὸ βλέπετε, κύριε, τραγουδῶ.

— Έχεις ἄδεια νὰ τραγουδᾷς στὴ πλατεῖα τοῦ χωριοῦ μας;

— Όχι, κύριε.

— Τότε δίνε του, γιὰ νὰ μὴ σὲ πᾶω στὸ Δικαστήριο.

— Μά, κύριε...

— Κύριε Ἀγορὺλακα νὰ λές!.. Ἔλα! ξεκουμπήσου ἀπὸ δῶ, παλιοζητιάνε!..

Ἀγορὺλακας! Τὰ παθήματα τοῦ Βιτάλη μὲ εἶχαν μάθει τί θὰ πῇ νὰ τὰ βᾶξῃ κανένας μ' ἄστυφλάκους κι' ἄγορὺλάκους... Γι' αὐτὸ δὲν περίμενα νὰ μοῦ τὸ ξαναπῇ· παρὰ κρέμασα στὸν ὦμο τὴν ἄρπη μου κι' ἔφυγα ἀπὸ κεῖ ποῦ εἶχα ἔλθει.

Ζητιάνος!.. Μ' αὐτὸ δὲν ἦταν καθόλου σωστό! Πότε ζητιάνεψα ἐγώ; Τραγουδοῦσα μόνο, ἔπαιζα ἄρπα, χόρευα, ποῦ ἦταν καὶ μένα ἡ δουλειά μου. Τὶ καλὸ εἶχα κάνει;..

Σὲ πέντε λεπτά τῆς ὥρας, ἤμουν ἔξω ἀπ' τὸ ἀφιλόξενο ἐκεῖνο χωριό. Τὰ σκυλιὰ μὲ κολοιούσαν με καταιβασμένα αὐτιά, γιὰτὶ καταλάβαιναν βέβαια πὼς καὶ δὲν δυσάρεστο μᾶς εἶχε συμβῆ.

Κάθε τόσο, ὁ Κάπης μὲ ξεπερνοῦσε λίγο καί, γυρίζοντας τὸ κεφάλι πίσω, μὲ κοίταζε περίεργα μὲ τὰ ἔξυπνα μάτια του. Ἐνὰ ἄλλος στὴ θέση του θὰ μὲ ρωτοῦσε. Ὁ Κάπης ὅμως ἦταν σκύλος μ' ἀντροπὴ καὶ πειθαρχία. Περιόριζονταν μόνο νὰ φανερώνῃ τὴν ἀπορία του κι' ἔδλεπα τίς ματέλες του νὰ τρέμουν ἀπὸ τὸν κόπο ποῦ ἔκανε γιὰ νὰ κρατῇ τὰ γαυγίσματα.

Ἄμα βρεθήκαμε ἀκριτὰ μακριὰ ἀπ' τὸ χωριό, ὥστε νὰ μὴν ὑπάρχῃ πιά φόβος ἀπὸ τὸν Ἀγορὺλακα, ἔγνεψα μετ' ὅ χέρι κι' ἄμέσως τὰ τρία σκυλιὰ μὲ περικύκλωσαν, μὲ τὸν Κάπη στὴ μέση, ἀκίνητο καὶ προσεκτικό.

Ἦλθε ἡ στιγμή νὰ τοὺς δώσω τὴν ἐξήγηση ποῦ περίμεναν.

— Ἐπειδὴ δὲν εἶχαμε ἄδεια νὰ παίζουμε, εἶπα, μᾶς διώξαν.

— Λοιπὸν; ρώτησε ὁ Κάπης μὲ κούνημα τοῦ κεφαλιοῦ.

— Λοιπὸν θὰ κοιμηθῶμε ἔξω, ὅπου βροῦμε, χωρὶς δεῖπνο!

Μὲ τὴ λέξη «δεῖπνο», τὰ σκυλιὰ ἄρχισαν νὰ γρινιάζουν.

Τοὺς ἔδειξα τίς τρεῖς μου πεντάρες.

— Ἐρίστε πὼς αὐτὲς μόνο μᾶς μένουν. Ἄν τίς ξεθεύαμε ἀπόψε γιὰ δεῖπνο, δὲ θάχαμε νὰ φᾶμε αὔριο τίποτα. Ἐπειδὴ ὅμως φάγαμε σήμερα, μοῦ φαίνεται φρόνιμο νὰ τίς φυλάξουμε γι' αὔριο.

Καὶ φυλάξα τίς τρεῖς πεντάρες στὴν τσέπη μου.

Ὁ Κάπης κι' ἡ Δούλη ἔρριξαν τὰ κεφάλια τους μὲ ὑποταγή. Ὁ Ζερμπίνος ὅμως, ποῦ ἦταν φαγὼς καὶ δὲν ἔδειχνε πῶς κληρονομῇ, ἔξακολούθησε νὰ γρινιάζει.

Τὸν κοίταζα αὐστηρά, μὰ δὲν κατάφερα νὰ τὸν κάμω νὰ σωπάσῃ. Καὶ τότε γύρισα στὸν Κάπη.

— Ἐξήγησέ του, τοῦ εἶπα, αὐτὸ ποῦ δὲν θέλει νὰ καταλάβῃ, ὅτι δὲν μπορούμε νὰ φᾶμε σήμερα δυὸ φορές, γιὰ νὰ μὴ φᾶμε αὔριο οὔτε μιά!

Ἀμέσως ὁ Κάπης σκούνησε μὲ τὸ πόδι τὸν Ζερμπίνο κι' ἄρχισε μετὰξὺ τους μιά συζήτηση.

Ἄς μὴ φανῇ ἀκατάλληλη ἡ λέξη «συζήτηση» ἐδῶ ποῦ μιλοῦμε γιὰ δυὸ ζῶα. Γιατ' εἶναι βέβαιο πὼς καὶ τὰ ζῶα ἔχουν γλώσσα, τὸ κάθε εἶδος ἰδιαίτερη. Ἄν ἐκαθήτατε ποτὲ σὲ σπῖτι στολισμένο μὲ χελιδονοφωλιές, θὰ παρατηρήτατε βέβαια πὼς τὰ χελιδόνια, ποῦ κελαιδοῦν τόσο ζωηρὰ τὴν αὐγὴ, δὲν τονίζουν ἀπλῶς ἕνα τραγούδι, παρὰ συνομιλοῦν μετὰξὺ τους, συζητοῦν γιὰ σπουδαῖα πράγματα ἢ ἀλλάζουν λόγια στοργῆς. Κι' ὅταν μερμηγκιά τῆς Ἰδίας φυλῆς ἀπαντιοῦνται 'ς ἕνα μονοπάτι καὶ τριβουν τῶνα μὲ τᾶλλο τὰ κερατάνια τους, τί ἄλλο νομίζετε πὼς κάνουν, παρὰ πὼς κουβεντιάζουν γιὰ ὅτι τὰ ἐνδιαφέρει;

Ὅσο γιὰ τὰ σκυλιὰ, αὐτὰ ὅχι μόνο μιλοῦν, παρὰ καὶ διαβάθουν. Κοιτάζετε τα, ὅταν μὲ τὴ μύτη ψηλά ἢ, καλύτερα, μὲ σκυμμένο κεφάλι, μυρίζουν τὸ χῶμα, τὰ χαλίγια, τοὺς θάμνους. Ἄξαφνα σταματοῦν μπροστὰ 'ς ἕνα φράκτη ἢ σὲ μιά μάντρα καὶ στέκονται λίγες στιγμὲς προσεκτικά. Στὸν τοῖχο ἐκεῖνο, ἐμεῖς δὲν βλέπουμε τίποτα, ὁ σκύλος ὅμως διαβάει διάφορα περίεργα πράγματα, γραμμένα μὲ ἄρατα ψηφία.

Τὶ εἶπε τώρα ὁ Κάπης στὸ Ζερμπίνο δὲν ἄκουσα, γιὰτὶ ἂν τὰ ζῶα καταλαβαίνουν τὴ γλώσσα τῶν ἀνθρώπων, οἱ ἄνθρωποι ὅμως δὲν καταλαβαίνουν τὴ γλώσσα τῶν σκύλων· εἶδα μόνο ὅτι στὴν ἀρχὴ ὁ Ζερμπίνος δὲν ἤθελε νὰ παραδεχθῇ τὸ σωστὸ παρὰ ἐπέμενε νὰ ξεθευθοῦν ἄμέσως οἱ τρεῖς πεντάρες· στὸ τέλος ὅμως ὁ Κάπης ἐθύμωσε καὶ τοῦδειξε τὰ δόντια· τότε μόνο ὁ Ζερμπίνος, ποῦ δὲν ἦταν πολὺ γενναῖος, ἀναγκάστηκε νὰ σωπάσῃ.

Ἐτὶ λύθηκε τὸ ζήτημα τοῦ δεῖπνου καὶ δὲν ἔμενε παρὰ τὸ ζήτημα τοῦ ὕπνου.

Εὐτυχῶς ποῦ ὁ καιρὸς ἦταν ζεστός κι' ἂν κοιμουμάστε ἔξω στὸ ὑπαίθρο, τὸ πρᾶγμα δὲν θάταν καὶ σπουδαῖο. Ἐπρεπε μόνο νὰ βροῦμε κανένα μέρος ὅπου νὰ μᾶςτε προφυλαγμένοι ἀπὸ λύκους, ἂν ὑπῆρχαν στὸν τόπο, καί, τὸ κυριώτερο, ἀπὸ Ἀγορὺλάκους, γιὰτὶ οἱ ἄνθρωποι ἦταν γιὰ μᾶς ἀκόμα πιὸ ἐπίφοβοι.

Δὲν εἶχαμε λοιπὸν παρὰ νὰ περπατήσουμε ἴσια ἐμπρός, ὡς πού νὰ βροῦμε τὸ κατάλληλο μέρος. Κι' αὐτὸ κάναμε.

Ὁ δρόμος ἦταν μακρὸς, τὰ μίλλια διαθέχονται τὰ μίλλια· κι' οἱ τελευταῖες

ρόδινες λάμπεις τοῦ ἡλίου εἶχαν σβυσθῇ ἀπὸ τὸν οὐρανὸ, χωρὶς νὰ παντήσουμε κατάλυμα.

Ὅταν ἀποφάσισα τέλος νὰ σταθῶμε, εἵμασσε 'ς ἕνα μικρὸ δάσος ποῦ εἶχε ἔδω κι' ἐκεῖ μερικὰ φαλακρὰ πλατῶματα μὲ γρανίτινα βραχάκια στὴ μέση. Τὸ μέρος ἦταν πολὺ μελαγχολικό, πολὺ ἔρημο, μὰ δὲν θὰ βρίσκαμε καλύτερο· ἔπειτα συλλογίσθηκα πὼς ἀνάμεσα στὰ βραχάκια ἐκεῖνα, μπορούσε νὰ βρεθῇ μιά σκεπή, ποῦ νὰ μᾶς προφυλάξῃ ἀπ' τὴν ὑγρασία τῆς νύκτας. Ἐννοῶ τὸν Καρδούλη καὶ μένα, γιὰτὶ τὰ σκυλιὰ δὲν ἦταν φόβος νὰ κρυολογήσουν. Ὁ πίθηκος ὅμως ἦταν πολὺ εὐαίσθητος στὸ κρύο κι' ἐγὼ πάλι ἔπρεπε νὰ προσέχω τὸν ἑαυτό μου, γιὰτ' εἶχα συναίσθηση τῆς εὐθύνῃ μου. Τὶ θὰ γίνονταν ὁ θιάσός μου ἂν ἔπεφτα ἄρρωστος ἢ ἂν ἤμουν ὑποχρεωμένος νὰ νοσηλεύω τὸν Καρδούλη;

Βγήκαμε λοιπὸν ἀπὸ τὸ δρόμο καὶ τριγυρίσαμε ὅλα ἐκεῖνα τὰ βραχάκια. Εἶδα τότε ἕνα μεγάλο γρανίτη, γυρτὸ λιγάνι, ποῦ στὴ βάση του σχηματίζονταν ἔτσι σὰ μιά σπηλιά, σκεπασμένη ἀπὸ τὴν κορφή του. Στὴ σπηλιά αὐτὴ οἱ ἄνεμοι εἶχαν σπρώξει ἕνα σωρὸ ξερόφυλλα. Τὶ καλύτερο νὰ βροῦμε; Καὶ στρώμα εἶχαμε καὶ σκεπή. Δὲν μᾶς ἔλειπε παρὰ ἕνα κομμάτι ψωμί γιὰ νὰ δειπνήσουμε. Μὰ ἔπρεπε νὰ προσπαθῇσούμε νὰ τὸ ξεχάσουμε· ἔπειτα τί λείει καὶ μιά παροιμία; Ὁ ὕπνος δὲ ἔπνευσε.

Πρὶν κοιμηθῶμε, εἶπα τοῦ Κάπη πὼς αὐτὸς χωστοῦσε νὰ μᾶς φυλάξῃ κι' ὁ πιστὸς σκύλος, ἀντὶ νὰ ρθῇ νὰ ξαπλώσῃ μαζί μας στὰ ξερόφυλλα, ἔμεινε ἔξω ἀπ' τὴ σπηλιά σὰ φρουρός. Μποροῦσα τώρα νὰ εἶμαι ἡσυχος πὼς κανένας δὲν θὰ μᾶς ἐπλησίαζε χωρὶς νὰ εἰδοποιηθῶ.

Πλάγιασα λοιπὸν στὸ στρώμα, μὲ τὸν Καρδούλη κοντά μου, σκεπασμένο μὲ τὸ σακκάκι μου, μὲ τὸν Ζερμπίνο καὶ τὴ Δούλη στὰ πόδια μου. Ἀλλὰ πάλι δὲν μπόρεσα νὰ κοιμηθῶ ἄμέσως· ἡ ἀνησυχία ἦταν μεγαλῆτερη ἀπὸ τὴν κούρασή μου.

Αὐτὴ ἡ πρώτη ἡμέρα τοῦ ταξιδιοῦ μᾶς στάθηκε ἄτυχη. Τὶ θάταν ἡ αὐρινή; Πεινοῦσα, διψοῦσα καὶ δὲν εἶχα παρὰ τρεῖς πεντάρες. Τοῦ κάκου τίς ἐπιανὰ καὶ τίς μετροῦσα μηχανικά στὴν τσέπη μου· δὲν πλήθαιναν· μιά, δυὸ, τρεῖς... 'ς αὐτὸ τὸν ἀριθμὸ σταματοῦσα πάντα.

Πὼς θάτρεφα τὸ θιάσό μου, πὼς θάτρωγα κι' ἐγὼ, ἂν δὲν θὰ μπορούσαμε οὔτε αὔριο, οὔτε τίς ἀκόλουθες ἡμέρες, νὰ δώσουμε παραστάσεις; Φίμωτρα, ἄδεις, ποῦ θὰ τᾶβρισκα; Θὰ πεθαίναμε λοιπὸν τῆς πείνας μᾶς ὅς κανένα δάσος, κάτω ἀπὸ κανένα θάμνο;

Κι' ἐνῶ συλλογιζόμουν τὰ θλιβερά

(*) Ἐστὶ μεταφράσει ὁ Παγκραθὸς τὸ Γαλλικὸ «Qui doit dîner». Δὲ θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ τὸ πῇ ὡραιότερα. — Σ.Τ.Μ.

αὐτὰ, κοίταζα τὰστέρια ποῦ ἔλαμπαν ἀπὸ πάνω μου στὸν οὐρανὸ. Δὲν ἐφυσσοῦσε καθόλου. Παντοῦ ἡσυχία, οὔτε ψιθυροὺς φύλλου, οὔτε φωνὴ πουλιοῦ, οὔτε κρότος ἁμαξιοῦ πέρα στὸ δρόμο. Κι' ὅσο μακριὰ μπορούσε νὰ φθάνῃ ἡ ὁρατὴ μου στὰ γαλάζια βάθη, τὸ κενό. Ἄχ, πόσο μονάχοι εἵμασσε! τί ἐρημιά καὶ τί ἐγκατάλειψη!

Αἰσθάνθηκα τὰ μάτια μου νὰ γεμίζουν δάκρυα κι' ἄξαφνα ἄρχισα νὰ κλαίω. Καίμενη μάννα-Μπαρμπερίνα! καίμενη Βιτάλη!..

Ἦμουν ξαπλωμένος μπρούμυτα καί, μὲ τὸ κεφάλι στὰ δυὸ μου χέρια, ἔκλαιγα ἀκράτητα, ὅταν αἰσθάνθηκα μιά θερμὴ πνοὴ νὰ περνᾷ τὰ μαλλιά μου. Γύρισ' ἄμέσως καὶ μιά μεγάλη γλώσσα, μαλακὴ καὶ ζεττὴ, κόλλησε ἐπὶ πρόσωπό μου. Ἦταν ὁ Κάπης ποῦ μᾶκουσε νὰ κλαίω κι' ἤλθε νὰ μὲ παρηγορήσῃ, ὅπως καὶ τὴν πρώτη νύκτα τοῦ ταξιδιοῦ μᾶς τὸ Βιτάλη.

Τὸν ἀγκάλιασα ἀπ' τὸ λαιμὸ καὶ τὸν φίλησα στὴν ὕψη μουσοῦδα. Ἐβγάλε δυὸ-τρία πνιγμένα βογγητὰ καὶ μοῦ φάνηκε πὼς ἔκλαιγε κι' αὐτὸς μαζί μου.

Ἐπιτέλους ἀποκοιμήθηκα.

Ὅταν ἐξύπνησα, ἔφεγγε καλὰ κι' ὁ Κάπης, καθισμένος μπροστὰ μου, μὲ κοίταζε. Τὰ πουλιὰ κελαιδοῦσαν στὰ δέντρα καὶ ἀπὸ μακριὰ, πολὺ μακριὰ, ἀκούγονταν μιά καμπάνα ἐκκλησίας. Ὁ καλοκαιριᾶτικος ἥλιος, ἂν καὶ μόλις εἶχε βγῇ, σκορποῦσε θερμὲς ἀκτῖνες ποῦ ζωογονοῦσαν καὶ σῶμα καὶ ψυχὴ.

Ἡ πρωϊνὴ μας τουαλέττα ἔγινε γρήγορα καὶ ξεκινήσαμε πρὸς τὸ μέρος ποῦ ἀκούγονταν ἡ καμπάνα. Ἐκεῖ βέβαια θάταν χωριό, θάταν καὶ φοῦρνος. Πεινοῦσαμε τόσο πολὺ!

Εἶχα κάμει τὴν ἀπόφασή μου: Θὰ ξόδευα τίς τρεῖς μου πεντάρες κι' ἔπειτα... εἶχε ὁ Θεός.

Ὅταν φθάσαμε στὸ χωριό, δὲν χρειᾶσθηκε νὰ ρωτήσω πῶς ἦταν ὁ φοῦρνος. Ἡ μύτη μ' ὠδήγησε ἴσια ἐκεῖ. Γιατὶ, πεινασμένος, εἶχα τὴν ὀρρηστή δυνατότητα τῶν σκυλῶν μου, ὅσο γιὰ νὰ αἰσθάνουμαι ἀπὸ μακριὰ τὴ μυρωδιὰ τοῦ φρέσκου ψωμοῦ.

Δεκαπέντε λεπτῶν ψωμί, ὅταν ἡ λίτρα εἶχε εἰκοσιπέντε, δὲν ἦταν παρὰ ἕνα μικρὸ κομματάκι γιὰ τὸν καθένα καὶ τὸ πρόγευμά μας τελείωσε γρήγορα. Κι' ἤλθε ἡ στιγμή νὰ ἰδῶ, νὰ ἐξετάσω, πὼς θὰ μπορούσα νὰ δώσω ἐκεῖ μιά παράσταση! καὶ νὰ μαζέψω λίγα λεπτὰ γιὰ παρακάτω. Ἀρχισα λοιπὸν νὰ τριγυρίζω τὸ χωριό, γιὰ νὰ βρῶ τὸ κατάλληλότερο μέρος, καὶ συγχρόνως νὰ ἐξετάζω τίς φυσιογνωμίας τῶν ἀνθρώπων γιὰ νὰ καταλάβω ἂν θὰ μᾶς ἦταν φίλοι ἢ ἐχθροί.

Σ' αὐτὸ καταγιγνόμενον, ὅταν ἄξαφνα

ἄκουσα πίσω μου φωνές. Γύρισ' ἄμέσως κι' εἶδα τὸ Ζερμπίνο, ποῦ ἔρχονταν τρέχοντας, γιὰτὶ τὸν κυνηγοῦσε μιά γρηζ. Δὲν ἄργησα νὰ καταλάβω τὴν αἰτία αὐτοῦ τοῦ κυνηγητοῦ: Ὁ Ζερμπίνος κρατοῦσε στὸ στόμα ἕνα κομμάτι κρέας! Φαίνεται πὼς τὸ εἶχε κλέψῃ ἀπὸ τὸ σπῖτι τῆς γρηζ· σὲ στιγμὴ ποῦ ἐγώ, βουθισμένος στὶς σκέψεις μου, δὲν ἐπρότεχα πολὺ τὰ σκυλιὰ μου.

— Πιάστε τὸν κλέφτη!.. φώναζε ἡ γρηζ. Πιάστε τον!.. πιάστε τους ὅλους!

Τὰ τελευταῖα αὐτὰ λόγια μ' ἔκαμαν νὰ σκεφθῶ πὼς κι' ἐγὼ ἤμουν ἐνοχος, ἡ τουλάχιστο ὑπεύθυνος γιὰ τὰ σφάλματά τοῦ σκύλου μου, κι' ἄρχισα νὰ τρέχω κι' ἐγώ.

[Ἐπεται συνέχεια]

ΜΙΑ ΑΦΙΕΡΩΣΗ ΣΕ ΤΡΕΙΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

Κηφισιά, 20 Φεβρ. 1919.

Ἀγαπητὴ «Διάπλασις»,

Στὰ νειάτα μου, διάβασα κι' ἐγὼ τὸ «Χωρὶς Οἰκογένεια», μεταφρασμένο στὴν «Ἑστία» ἀπὸ τὸν Ἀλέξ. Ρ. Παγκραθὴ μὲ τὸν τίτλο «Ἀνευ Οἰκογενείας» καί, ρυθικά, στὴν ὑπεραρχαίζουσα γλώσσα τῆς ἐποχῆς (1880). Τώρα διαβάζω τὴ μετάφραση τοῦ κ. Ξενοπούλου καί, θυμόμενος ἀκόμα ὁλόκληρες φράσεις ἀπὸ περιγραφὰς καὶ διαλόγους στὴν παλιὰ ἐκείνη, βλέπω κτυπητὲς διαφορὰς ποῦ μοῦ κάνουν μεγάλη ἐντύπωση... Πόσο πιὸ δυνατὴ εἶναι, ἀλήθεια, ἡ Δημοτικὴ Γλῶσσα στὴν ἐκφραστικότητά, στὴν ἀρμονία, στὴν πρωτοτυπία, σὲ ὅλα! Θᾶλεγε κανένας; φυσικά, μιά ζωντανὴ γλῶσσα ποῦ μιλιέται, μπορεῖ νὰ μὴν εἶναι πιὸ ἐκφραστικὴ ἀπὸ μιά τεχνητὴ, παρμένη ὅχι ἀπ' τὴ ζωὴ, ὅχι ἀπ' τὸ στόμα τῶν ζωντανῶν, παρ' ἀπὸ τὰ βιβλία τῶν πεθαμένων; Καὶ ὅμως, πόσοι λίγοι ξέρουν ἢ παραδέχονται ἀκόμα πὼς ἡ Δημοτικὴ δὲν εἶναι μονάχα πιὸ ἐκφραστικὴ ἀπὸ τὴν καθαρῆουσα, παρὰ καὶ πιὸ ἀρμονικὴ καὶ πιὸ πρωτότυπη! Δὲν ἐπιτρέπει πρῶτο χασμωδίες· εὐκολώτερα κάνει κανεὶς ὕψος μὲ τὴ Δημοτικὴ· κι' ἔχει τόσο δικό της χαρακτῆρα, στὴ σύνταξή καὶ σὲ ὅλα, ποῦ καὶ τὸ μεταφρασμένο πρᾶγμα 'ς αὐτὴ φαίνεται σὰν πρωτότυπο, ἐνῶ αὐτὸ βέβαια δὲ συμβαίνει μὲ τὴν καθαρῆουσα, ποῦ λὲς κι' εἶναι γαλλικὴ μ' ἐλληνικὰ γράμματα.

Ὅλες αὐτὲς οἱ διαφορὰς φαίνονται σὲ κάθε ἑσέλιδα τοῦ «Χωρὶς Οἰκογένεια» καὶ τοῦ «Ἀνευ Οἰκογενείας»· εἶναι ὅμως καὶ μιά, ὅπου κι' ἔνας τυφλὸς θὰ μπορούσε νὰ τίς ἰδῇ. Ἐννοῶ τὴν ἀριεπείαν, τὸ τρυφερὸ ἐκεῖνο γραμματάκι ποῦ γράφει ἐστὶν ἀρχὴ ὁ Μάλὸ γιὰ τὴν κόρη του Λουκία. Οἱ περισσότεροι ἀναγνώ-

στες σου ξέρουν γαλλικά. Ἄς τὸ ἰδοῦμε λοιπὸν πρῶτα στὸ πρωτότυπο:

A LUCIE MALOT

Pendant que j'ai écrit ce livre, j'ai constamment pensé à toi, mon enfant, et ton nom m'est venu à chaque instant sur les lèvres. — Lucie sentira-t-elle cela? — Lucie prendra-t-elle intérêt à cela? Lucie, toujours. Ton nom, prononcé si souvent, doit donc être inscrit en tête de ces pages: je ne sais la fortune qui leur est réservée, mais, quelle qu'elle soit, elles m'auront donné des plaisirs qui valent tous les succès, — la satisfaction de penser que tu peux les lire, — la joie de te les offrir.

HECTOR MALOT

Ἴδου τώρα κι' ἡ παλιὰ μετάφραση τοῦ Ἀλεξ. Ρ. Παγκραθὴ:

ΣΤΗ ΛΟΥΚΙΑ ΜΑΛΟ

Ὅτε ἔγραφα τὸ βιβλίον τοῦτο, σέ, τέκνον μου, εἶχον πάντοτε κατὰ νοῦν καὶ τὸνομα σου ἀδιακόπως μοὶ ἀνέβαιναν εἰς τὰ χεῖλη. Θὰ τὸ αἰσθανθῇ ἡ Λουκία τοῦτο; Ὁ ἄρεσθ τοῦτο εἰς τὴν Λουκίαν; Πάντοτε τὴν Λουκίαν. Ἀφοῦ τοσάκις ἐπρόφερα τ' ὄνομά σου, πρέπει νὰ τὸ ἐγγράψω καὶ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἐσλίδων τούτων. Δὲν ἤξευρα τίς τύχαι ταῖς ἐπιφυλάττεται, ἀλλ' οἰαδὴποτε καὶ ἂν ἦ, μοὶ παρέσχον ἡδονὰς ἀντάξιας πάσης ἐπιτυχίας, — τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ νὰ συλλογίζωμαι ὅτι δύνασαι νὰ τὰς ἀναγνώσῃς, τὴν χαρὰν τοῦ νὰ σοὶ τὰς ἀναθέσω.

ΕΚΤΩΡ ΜΑΛΟ

Ἄς θυμηθῶμε τέλος καὶ τὴν καινούργια μετάφραση τοῦ κ. Ξενοπούλου, ὅπως δημοσιεύθηκε στὸ πρῶτο φύλλο, κι' ἄς παραβάλουμε:

ΣΤΗ ΛΟΥΚΙΑ ΜΑΛΟ

Ὅσο ἔγραψ' αὐτὸ τὸ βιβλίον, ὅλο σένα, παιδί μου, συλλογιζόμουν καὶ κάθε στιγμή τὸνομά σου ἀνέβαιναν στὰ χεῖλη μου: — Ἡ Λουκία θὰ τὸ αἰσθανθῇ αὐτό; — Ὁ τῆς ἀρεσθ αὐτὸ τῆς Λουκίας; — Πάντα ἡ Λουκία. Τὸνομά σου ποῦ τὸ πρόφερα τόσο συχνά, πρέπει λοιπὸν νὰ γραφτῇ ἐπὶ τὴν ἀρχὴ αὐτοῦ τοῦ βιβλίου. Δὲν ἔξερα ποῖα τύχη τὸ περιμένει. Μὰ ὅποια κι' ἂν θὰ εἶναι, οἱ ἐσλίδες αὐτὲς μοῦ δίνουν τώρα μιά διπλὴ εὐχαρίστηση, ποῦ εἶναι ἀνώτερη ἀπὸ καθ' ἑπαιτύχια: συλλογίζομαι πὼς μπορεῖς νὰ τίς διαβάσῃς καὶ σοὶ τίς προσφέρω μὲ χαρὰ.

ΕΚΤΩΡ ΜΑΛΟ

Καὶ ρωτῶ: Ποιὰ ἀπὸ τίς δυὸ εἶναι ζωηρότερη, ἐκφραστικώτερη, ἀρμονικώτερη, καθαρώτερη στὸ νόημα, πρωτοτυπώτερη, δηλαδὴ ἐλληνικώτερη; Καὶ ποιὰ ἀπὸ τίς δυὸ θὰ διαβάξῃ μὲ περισσότερη συγκίνησιν ἡ Λουκία Μάλὸ, ἂν ἦταν ἐλληνοπούλα: ἐκείνη ποῦ τὴ λέει «τέκνον μου», ἢ ἐκείνη ποῦ τὴ λέει «παιδί μου»;...

Ἐδῶ πιά εἶναι ποῦ, καθὼς λένε κι' οἱ Γάλλοι, ἡ ἐκλογὴ γίνεται μὲ κλειστὰ μάτια! Γι' αὐτὸ, ἕνα μόνο μοῦ κάνει τὴ μεγαλῆτερη ἀπορία: Πὼς οἱ Ἕλληνες λόγιοι ἄργησαν τόσο πολὺ νὰ καταλάβουν τὴν ἐκφραστικότητά τῆς ζωντανῆς γλώσσας κι' ἐπέμεναν τόσα χρόνια νὰ γράφουν σὲ μιά γλῶσσα τεχνητὴ, ψυχρὴ, ὅπως διόλου ἀκατάλληλη γιὰ λογοτέχνημα!

Και σημειώστε, αγαπητή «Διάπλασι», πώς ο Άλξ. Ρ. Ραγκαβής ήταν ένας από τους καλύτερους χειριστές της καθαρεύουσας. "Αν αυτός λοιπόν έγραφε «τίς τύχη ταίς επιφυλάττεται» και «τήν χάραν τοῦ νὰ σοί τὰς ἀναθέτω», φαντάζεσαι πιά κανείς τί έγραφαν άλλοι!..

ΓΕΩΡΓΟΣ ΔΟΞΑΡΑΣ δ. φ.

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑ

Ο ΚΛΗΡΩΤΟΣ ΤΟΥ 20

Κάθεται ο έφηβος σε μιὰ καρέκλα και με το ξανθό κεφάλι χωμένο στις παλάμες, τους άγκυwes άκκουμπισμένους σ' ένα τραπέζι, συλλογιέται... Πάνω στο τραπέζι βρίσκεται πεταμένο ένα βιολί, που λίγο πριν με μεγάλη φροντίδα κι' αγάπη τώλε στα χέρια του ο νέος. Πιο πέρ' από το βιολί βρίσκεται κι' ένα δοξάρι. Και μπροστά απ' το τραπέζι, πεφαιμένοι έν' αναλόγιο φορτωμένο «γυμνάσματα» και «κομμάτια»... Μά ο βιολιστής δεν έχει καθόλου ήρεξη να ξαναπαίξει ούτε καν προσέχει στην άφωνη έκπληξη των οργάνων για τη σημερινή του άδιαφορία...

Μά γιατί είναι τόσο βαθεία συλλογισμένος σήμερα; τι κατόρθωσε να διώξει απ' την ψυχή του άπότομα τη συνεισμένη του άφροντισιά και την παιδιατική ευθυμία του;

Γιατί παιδί, δεκαοκτώμισυ μόλις χρόνων, είναι ακόμα. Άλλά όχι, δεν είναι πιά παιδί!.. Νά που η Πατρίδα τον θαρρεί άντρα και τον καλεί τώρα, μαζί μ' όλους τους «κληρωτούς του 20» να την ύπηρετήση στρατιώτης.

Σε λίγες μέρες—ένα χρόνο νωρίτερα απ' το κανονικό, γιατί έτσι η Πατρίδα αποράττει—θα τραβήξει κλήρο και θα ντυθώ. Απ' αυτό λοιπόν δλ' η μεγαλύτερη του κι' η συλλογή. Γυρεύει με ποιο τρόπο θα μπορούσε να ξεφύγει ή τουλάχιστο να γλυτώσει δυο-τρία χρόνια. Σκέπτεται αν ήταν τρόπος να φευγε για το Έξωτερικό, όπου, κοντά στο μεγαλύτερό του άδελφό, τον περίμενε «άνοικτη σειρά», ή, αν ήταν βέβαιος πως στους φοιτητές θα δώσουν άναστολή, να προσπαθούσε να γραφτεί σ' όποια Σχολή...

Μά τόσο λοιπόν δειλός είναι, τόσο άντιπατριωτικά αισθήματα έχει αυτός ο ξανθός έφηβος; Και όμως, αν τον έφαινε κανείς μόνο απ' τη μορφή του ή κι' από την κλίση που φαίνεται να έχει στη μουσική, θα τον ένόμιζε πολύ άνώτερο...

Α, όχι! Ο βιολιστής μας δεν είναι ούτε δειλός, ούτε κακός πατριώτης. Δεν φοβάται γιατί «άκόμα τα πράγματα φαίνονται σαν άνακατωμένα και μπορεί να έχουμε κι' άλλον πόλεμο». Ούτε ψηφάει καθόλου τα γυμνάσια, τους κύπους, τις κακουχίες, την πειθαρχία. Δεν είναι της

γενιάς του και τοῦ χαρακτήρα του να τὰ ψηφάει αυτά.

Είναι ένα φιλότιμο παιδί, που από το 1912 ακόμα, ζήλευε τ' άδελφια του που πολεμούσαν, και που σε μιὰ ανάγκη, και χωρίς να τον καλέσει ή Πατρίδα, θα προσφέρουνταν αυθόρμητα να πολεμήσουν κι' αυτός.

Τότε πως δυσανασχετεί τώρα κι' άφ'ότου είδε δημοσιευμένη την πρόσκληση της Πατρίδας, κάνει σκέψεις τόσο κακές; πώς;

Είναι γιατί θυμάται πως, εκτός απ' την Πατρίδα, πού κοντινή και πιο αίσθητη απ' αυτή, βρίσκεται ή Οικογένεια. Έχει και σ' αυτήν ύποχρεώσεις!...

Κι' ή οικογένειά του, γονατισμένη από τους πολέμους, άδυνατισμένη από άλλεπάλληλες άρρώστειες, τη χρειάζεται σήμερα τη μικρή του βοήθεια. Για ν' άνακουφίσει αυτή την οικογένεια, άποφάσισε από τον Ίόνιο, μόλις έδγαλε το Γυμνάσιο, πνίγωντας κάθε του άνώτερο πόθο, να ριχτεί σε κάποια κουραστική βιοποριστική εργασία. Και τώρα, που ό,τι άρχισε και να κερδίζει, νά, ήρθε το στρατιωτικό να τὰ χαλάσει όλα. Τουλάχιστο να τον άφριναν και φέτος! Κι' ός πήγαινε τοῦ χρόνου, κανονικά. Σ' ένα χρόνο μέσα μπορεί ναλλάζουν πολλά πράγματα και να λείψουν διάφορες οικονομικές στενοχώριες. Μά τώρα, τώρα τί να κάμη;

Και πέρτει σε βαθεία συλλογή.

Στο μαγεμένο ακούγονται ζωηρές όμιλίες. Είναι ή μητέρα με την κυρά-Κατερίνα. Η δεύτερη—σαν ύπνρέτρια που είναι—μιλαί πάντα σά φοβισμένα και δύσκολα κανείς, από τη μέσσα κάμαρα, διακρίνει τί λέει. Της μητέρας όμως ή καθαρή φωνή άποσπεί το γυτό από τις μελαγχολικές του σκέψεις και τον κάνει να προσέξει και νακούση από το στόμα της:—«Ας κάνει, λέω Κατερίνα μου, κανέναν ό,τι πρέπει κι' ό Θεός ός τὰ φέρνει όπως θέλει κι' όπως ξέρει».

Αστραποβόληταν τοῦ νέου τα μάτια σ' αυτά τα λόγια, που άλλη φορά θα τ' άκουγε ίσως ψυχρά κι' άδιάφορα. Τώρα τὰ δέχτηκε, τώρα τὰ πίστεψε, γιατί ήταν κι' ανάγκη να τὰ πιστέψει. Σα μιὰ σάνιδα σωτηρίας, τ' άρπαξε στην άγωνία του κι' άποράττει ευθύς να κάνει πρόθυμ στην Πατρίδα που τον καλούσε, και τις άλλες έγνοιες ν' αναθέσει στο Θεό, που ξέρει να τὰ διορθώνει όλα και θέλει πάντα να προστατεύει όποιον άδίστακτα προχωρεί στο καθήκον.

Γαληνεμένος, άφου πήρε την ώραία άπόφαση, ο νέος άρπαξε το βιολί του και μ' ένθουσιασμό ξέχυσε σ' όλη τη γειτονιά τους τόνους ενός χαρούμενου, θριαμβευτικού τραγουδιού.

ΚΙΣΣΟΣ

Κισσέ, που με βουκολική χάρη κι' άπλη τυλίγεις τα παλαιά μνημεία και στον άρχαίο τον πλάτανο, που έτσι σφιχτά έσύ πνίγεις, μου χύνεις μιὰ μαγεία.

Όμως, κισσέ όλοσκότεινε, προπάντων σ' αγαπώ σε κάποια κρήνη κρεμασμένο, και το νερό άφροντας να ρέη θρηνητικό σε μάρμαρο δεξαμενής, που έχει ο καιρός ραϊσμένο.

(Jean Moréas) Σ. ΣΚΙΠΗΣ

Η ΜΥΣΤΗΡΙΩΔΗΣ ΝΗΣΟΣ

(Μυστιστόρημα υπό ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝΙ)

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΖ'. (Συνέχεια)

Έμειναν οι δύο τους λίγα λεπτά, κλεισμένοι εκεί μέσα. Έπειτα ο Κύρος Σμιθ έκάλεσε τους συντρόφους του, αλλά δεν τους είπε τίποτα για το μυστικό, που θέλησε να τοῦ έμπιστευθώ ό έτοιμοθάνατος.

Ο Γεδεών Σπίλεττ, εξέτασε τότε τον πλοίαρχο με προσοχή μεγάλη. Ήταν πανερός, πώς ο άρρωστος κρατιούνταν ακόμα στη ζωή από μιὰ ψυχική δύναμη, που σε λίγο δεν θα μπορούσε πιά να νική τη σωματική του εξάντληση.

Η ήμέρα τελείωσε χωρίς να συμβή τίποτ' άλλο άξιοσημείωτο. Οι άποικοι δεν άφριναν καθόλου το Ναυτίλο. Κι' ήλθε ή νύκτα, μολοντί στην κρύπη έπείνη θάταν άδύνατο να το καταλάβει κανείς.

Ο πλοίαρχος Νέμος, χωρίς να ύποφέρει, έβδυνε. Το εύγενικό του πρόσωπο, χλωμό στην προσέγγιση τοῦ θανάτου, ήταν γαλήνιο. Απ' το στόμα του ξεφευγαν λόγια σχεδόν άκατάληπτα, σχετικά όμως με διάφορα έπεισόδια της παράξενης ζωής του.

Τάκρη τοῦ σώματός του ήταν τώρα κρύα. Σιγά-σιγά ή ζωή τον άφρινε κι' έφευγε...

Μιά δυο φορές μίλητε ακόμα στους άποίκους, από λίγα λόγια, και τους άποχαίρειτε με το τελευταίο εκείνο χαμόγελο που έξοχολοθεί ως το θάνατο.

Έπιτέλους, λίγο ύστερ' από τα μεσάνυχτα, ο πλοίαρχος Νέμος έκαμε μιὰ μεγάλη προσπάθεια και σταύρωσε τα χέρια του στο στήθος, σά να ήθελε να πεθάνει στη στάση αυτή.

Πέρασε ακόμη μιὰ ώρα. Όλη ή ζωή είχε συγκεντρωθώ πιά στο βλέμμα του. Μιά τελευταία λάμψη φάνηκε στις μαύρες εκείνες κόρες, απ' όπου τόσες φλόγες είχαν άλλοτε τοξευθώ. Κι' έπειτα, ψιθύριζοντας «ό Θεός κι' ή Πατρίδα!» ξεψύχησε σιγά.

Έσκυψε τότε ο Κύρος Σμιθ κι' έκλεισε τα μάτια εκείνου που ύπηρεσε πρίγκηπα Δακκάρ και τώρα πιά δεν ήταν ούτε Πλοίαρχος Νέμος!

Ο Χάρμπερτ κι' ο Πέγκροφ έκλαιγαν. Ο Αύρταν σκούπισε κρυά ένα δάκρυ. Ο Νάβ είχε γονατίσει κοντά στον ρεπόρτερ, που στέκονταν σαν άγαλμα.

Ο Κύρος Σμιθ, σηκώνοντας το χέρι έπάνω από το κεφάλι τοῦ νεκρού, (*)

—Ο Θεός ός παραλάβει την ψυχή του! είπε.

Και γυρίζοντας προς τους φίλους του, έπρόσθεσε:

—Ας προσευχηθώμε για κείνον που έχασαμε!

Υστερ' από λίγες ώρες, οι άποικοι, κατά την ύπόσχεσή τους, έκαναν τις τελευταίες θελήσεις τοῦ πλοίαρχου Νέμου.

Ο Κύρος Σμιθ κι' οι σύντροφοί του έφυγαν από το Ναυτίλο, άφου πήραν μαζί τους το άναμνηστικό δώρο που τους άρισε ο ευεργέτης τους, το κιβώτιο εκείνο με τάνεκτιμήματα μαργαριτάρια.

Το θαυμάσιο σάλονι, φωτοπλημμυρισμένο πάντα, είχε κλεισθώ καλά. Κι' ή σιδερένια πορτίσα της κουκούλας, άπάνω στη σκάλα, βιδώθηκε σε τρόπο ώστε μιὰ σταλαγματιά νερό δεν θα μπορούσε να εισχωρήσει μέσα. Έπειτα οι άποικοι κατέβηκαν στη βαρκούλα, που ήταν δεμένη στο πλευρό τοῦ ύποδρυχίου.

Μ' αυτή πήγαν πίσω στην πλώρη. Εκεί, στη γραμμή τοῦ νερού, εξέΐχαν δυο μεγάλα ρομπινέτα, που συγκοινωνούσαν με τα ντεπόζιτα τοῦ πλοίου κι' έκαθόνιζαν τη βύθιση. Τα ρομπινέτα αυτά άνοιχθηκαν, τὰ ντεπόζιτα γέμισαν κι' ο Ναυτίλος, βυθιζόμενος σιγά-σιγά, χάθηκε μέσα στα νερά της σπηλιάς.

Οι άποικοι όμως μπορούσαν να τον βλέπουν ακόμα. Γιατί το δυνατό ήλεκρικό του φως έφωτίζε τα ύδρα και διάφανα στρώματα, ένώ ή σπηλιά γίνονταν πάλι σκοτεινή. Τέλος κι' ή λάμψη αυτή έσβυσε στα βάθη της λίμνης. Ο Ναυτίλος, που δεν ήταν πιά παρά το πελώριο φέρετρο τοῦ πλοίαρχου Νέμου, είχε καθίσει στον πυθμένα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΗ'

Στοασμοί των άποίκων.—Η ναυπήγησης έξακολουθεί.—Η Πρωτοχρονιά τοῦ 1869.—Πολύς καινός στήν κορυφή τοῦ ήφαιστείου.—Τα πρώτα συμπτώματα της εκρήξεως.—Ο «Αύρταν κι' ο Κύρος Σμιθ στή σάπη.—Έξερσύνσεις της κρύπτης Δακκάρ.—Τι είχε πώ ο πλοίαρχος Νέμος στο μηχανικό.

Τα χαράματα, οι άποικοι έφθασαν στην έξοδο της σπηλιάς, που την ώνόμαζαν «κρύπη Δακκάρ», προς τιμήν τοῦ πλοίαρχου Νέμου. Εκείνη την ώρα ή θάλασσα ήταν κατατασμένη κι' εύκολα

(*) Το εικόνα προηγ. φύλλου, σελ. 108.

μπόρεσαν να περάσουν από την άψίδα και να βγουν στάνοικτά. Άφισαν εκεί τη βαρκούλα, ός ένα μέρος προφυλαγμένο από τα κύματα. Για περισσότερη μάλιστα προφύλαξη, την τράβηξαν έξω, στο στενό άκρογιάλι που συνόρευε με το τοίχωμα της κρύπτης. Εκεί δεν είχε κανένα φόβο. Θα την ξανάβρισκαν όταν ήθελαν.

Η θύελλα είχε πάψει τη νύκτα. Δεν έβρεχε πιά και δεν άστραφτε παρά μακρυά προς τη δύση. Ο ούρανός όμως ήταν ακόμα σκεπασμένος από σύννεφα. Τελος πάντων, αυτός ο Οκτώβρης, άρχή της άνοιξεως στο ήμισφαίριο εκείνο, δεν άρχιζε καθόλου καλά κι' ο άνεμος, με τάση να πηδά από τώνα σημείο στο άλλο, δεν άφιν' έλπίδες πως ο καιρός μπορούσε να στερεώση.

Ο Κύρος Σμιθ

κι' οι σύντροφοί του, άφου βγήκαν έτσι από την κρύπη Δακκάρ, πήραν το δρόμο να γυρίσουν στη σάπη. Καθώς πήγαιναν, ο Νάβ κι' ο Χάρμπερτ έμάζευαν το σύμα, που ο πλοίαρχος Νέμος είχε βάλει μεταξύ στάνης και κρύπτης και που μπορούσαν να το μεταχειρισθώ άνεργότερα.

Στο δρόμο, οι άποικοι δεν μιλούσαν πολύ. Τα διάφορα περιστατικά της νύκτας τους είχαν συγκινήσει βαθεία. Ο άγνωστος εκείνος που «Ο Ναυτίλος, βυθιζόμενος σιγά-σιγά...» (Σελ. 117)

ή δράση του τους προστάτευε τόσο άποτελεσματικά, ο άνθρωπος που ήφαντασία τους τον είχε κάμει Θεό, δεν ύπηρε πιά. Ο Ναυτίλος του κι' αυτός ήταν τώρα θαμμένος στα βάθη της θάλασσας. Καθέναν αισθάνονταν τον έαυτό του πιο μόνο, πιο έρημο από πρώτα.

Γιατ' είχαν συνεισείσει να λογαριάζουν τη δυνατή επέμβαση που τους έλειπε σήμερα. Άκόμα κι' ο Γεδεών Σπίλεττ, ακόμα κι' ο Κύρος Σμιθ, δεν μπορούσαν ναπαλλαχθώ από μιὰ τέτοια έντύπωση. Γι' αυτό σιωπούσαν όλοι, σκεπτικοί, καθώς γύριζαν σιγά στη σάπη...

Στις έννιά το πρωί, οι άποικοι έφθασαν στο Γρανίτινο Παλάτι.

Ήταν άποφασισμένο να έπιστευαθώ το κτίσιμο τοῦ καινούργιου πλοίου κι' ο Κύρος Σμιθ σ' αυτό θατίερωσε τώρα όλο του τον καιρό κι' όλη του τη δραστηριό-

τητα. Δεν ήξεραν τί τους έφύλαγε το μέλλον. Ήταν λοιπόν μιὰ έγγύηση για τους άποίκους ναχουν στη διάθεσή τους ένα γερό καράβι, ίκανό να ταξιδέψει ακόμα και με τρικυμία, κι' άρκετά μεγάλο για ταξίδι κάπως μακρινό. Κι' άν ακόμα, μετά το κτίσιμο τοῦ καραβιού, οι άποικοι δεν θάποράσιζαν άμέσως να φύγουν από τη νήσο Λίγκολν για να φθάσουν είτε σε κανένα νησί της Πολυνησίας, είτε στις άκτές της Νέας Ζηλανδίας, έπρεπε τουλάχιστο να πάνε το γρηγορότερο στη νήσο Θαβώρ και ναρίσουν το σημείωμα για τον Αύρταν. Ήταν άπαραίτητο, για την περίπτωση που το θαλαμηγό τοῦ λόρδου Γκλήναρθαν θα ξαναφαίνονταν ός εκείνα τα νερά και για κανένα λόγο δεν έπρεπε να το άμελήσουν.

Εκάνρχισαν λοιπόν οι εργασίες. Ο

Κύρος Σμιθ, ο Πέγκροφ κι' ο Αύρταν, βοηθούμενοι κι' από τον Γεδεών Σπίλεττ και τον Νάβ, όταν ή άλλη άναγκαία εργασία δεν τους άπασχολούσε αυτούς, εργάσθηκαν άδιάκοπα. Το καινούργιο καράβι έπρεπε να είναι έτοιμο σε πέντε μήνες, δηλαδή άρχές τοῦ Μάρτη, αν ήθελαν να έπισκεφθών τη νήσο Θαβώρ πριν άρχίσουν οι τρικυμίες της Ίσημερίας. Γι' αυτό οι ναυαγοί μας δεν έχαναν στιγμή.

Το καλό ήταν που δεν είχαν να κατασκευάσουν κι' άρματασιά, γιατί τα κατάρτια και τα πανιά τοῦ Γοργόυ διατηρούνταν όλα. Το σκάφος λοιπόν μόνο έπρεπε να τελειώση γρήγορα.

Με τις σπουδαίες αυτές εργασίες έτελείωσε και το έτος 1868. Το σκάφος, σε δυόμισυ μήνες, ήταν σχεδόν έτοιμο. Και τώρα που είχαν μπει τα πρώτα ντυσίματα στο σκελετό, φαίνονταν πιά πόσο καλό ήταν το σχέδιο που είχε δώση ο μηχανικός και πόσο καλοτάξειδο γίνονταν το καινούργιο καράβι. Ο Πέγκροφ έδούλευε δραστηριότερ' απ' όλους και γρίνιαζε μάλιστα όταν άφρινε κανέναν τὰ εργαλεία τοῦ ναυπηγού για να πιάνη το τουφέκι τοῦ κυνηγού. Ήταν βέβαια άνάγκη να γερίσουν οι άποθήκες τοῦ Γρανίτινου Παλατιού για τον έρχόμενο χειμώνα.

[Επεται συνέχεια]

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΥΠΝΟΣ

Στην αγκαλιά μου απογεμμένο, γλυκό παιδάκι σ' ύπνο βαθύ, πρόσωπο άγγελου γαληνεμένο. — "Αχ, άφισέ το να κοιμηθῇ!

Γλυκό χαμόγελο, θεϊκιά σφραγίδα, στά κοραλλένια χείλη του άνοι, πλέει στην ούράνια του παλμή παλμή. — "Αχ! άφισέ το να κοιμηθῇ!

"Αχ! άφισέ το, μὴν τὸ τρομάξης, άλλα άγγελούδια να όνειρευθῇ, την ευτυχία του μὴ τὸν ταραξῇς. — "Αχ! άφισέ το να κοιμηθῇ. Τραγουδί της Δευτεριάς

ΟΙ ΑΙΤΤΟΙ

Ήλιόλουστη Κυριακή σήμερα μ' άλαφρό άεράκι. Στὸ μεγάλο πλάτωμα, πού σ' όλη την έκτασή του δὲν υπάρχει οὐτ' ένας φράχτης, οἱ αἰτοὶ προσπαθοῦν νὰ πετάξουν. "Ενας μικρὸς όλος ἀπὸ παιδιὰ, θορυβεῖ: φωνές χαράς, έπευφημίες, φωνές θυμοῦ, βροσιές: ένας θορυβὸς χωρίς διακοπή.

Τὸ φαρδὺ πλάτωμα ἔχει πάρει ὄψη αεροδρομίου καὶ οἱ αἰτοὶ αεροπλάνων. Μεσὸ τὸν μπουλοῦνι ξεχωρίζει ένας μεγάλος, αἰκνὸς κόκκινος αἰτός, φτιασμένος στὸ σχῆμα τοῦ μεγάλου αστεριού. Τὸν κρατεῖ τὸ μεγαλειό του παιδί. Τῶν ἄλλων παιδιῶν οἱ αἰτοὶ εἶναι λιγώτερο ὁμορφοί, μὰ καθένα καμαρώνει τὸν δικόν του — φυσικὸ, ἀφοῦ τοῦ καθενὸς τὰ χέρια εἶχαν ἐργασθῇ γιὰ τὴν κατασκευὴ του. — "Ὁ μεγάλος αἰτός πρῶτος ἀπ' ὅλους έτοιμάζεται νὰ πετάξῃ: ένας παιδί «τοῦ κλένει κεφάλι». "Ὁ ἰδιοκτήτης διατάζει: «"Ας τὸνε!» Κι' ὁ αἰτός, ὁ βασιλεὺς τῶν αἰτῶν, μεγαλόπρεπος κι' ἐπιβλητικὸς ὑψώνεται, στὸ γαλανὸν αέρα.

Αὐτὰ τὰ εἶδα ὅταν πέραγ' ἀπὸ κεῖ, πηγαίνοντας περίπατο. Σὲ μὴν ὥρα, ὅταν γύριζα, τὸ αεροδρόμιό εἶχε λάβει ἄλλην ὄψη. Τὰ παιδιὰ, ἄλλα ἔατλαντα χάμου, ἄλλα καθισμένα σὲ κορβάνια κροσσῶν τὴς «καλοῦπες» τῶν αἰτῶν πού ψηλά ἀργαλεῦσαν μετ' ἡσυχία. Τὸ μάτι μου ἔσπασε γιὰ τὸν μεγάλον αἰτό. Δὲν τὸν εἶδα πουνενά. Ρώτησα τὰ παιδιὰ: — "Κόπηκε ἡ κλωστή του, μοῦπαν; Μὴν πῶν ἡ κλωστή του, πῶν ὁ αἰτός, Πάνε μερικοὶ νὰ τὸν βοῦνε! Θάχει πέσει πῶρ' ἀπὸ τὸν Καντόρου τὸ περβόλι... "Αμ' ἐκεῖνος ὁ αἰτός ἤθελε σπάγγο γερό...

Τὸ ἄβγαγε τόσο δυνατὰ! Δὲν ξέρω γιατί μ' έπιασε σά λῦπη γιὰ τὸν ὁμορφὸ αἰτό. Μελαγχολήσα κι' ἔφυγα. Μὰ δὲν εἶχα κάνει εἰκόσι βήματα κι' ὁ αἰτός ξαφνικὸ θόρυβο καὶ κραυγές. Γύρισα πίσω μου. "Ὅλα τὰ παιδιὰ εἶχαν ἀναστατωθῇ. Δυὸ αἰτῶν οἱ κλωστὲς εἶχαν μετρεθεῖ κι' οἱ αἰτοὶ πέφταν ἄδοξα. Τὰ χέρια τῶν παιδιῶν κουνιόνταν

σὰν τὴς ταχύτερες μηχανές, μαζεύοντας γρήγορα - γρήγορα τὴς κλωστὲς, τόσο γρήγορα, πού δὲν ξεχώριζες τὰ χέρια τους, τῶνα ἀπὸ τῶνα. Προσπαθοῦσαν νὰ σώσουν τοὺς ναυαγούς τοῦ αἰτός μετ' ἡσυχίαν «προσεγείωση». Μὰ τὸ χάσιμο τοῦ ὁμορφοῦ αἰτοῦ μούχε σφίξει τὴν καρδιά. Δὲν εἶχα ὁρεξὴ νὰ κοιτάξω πιά. "Εστριψα κι' ἔφυγα.

Μεσογειακή 'Ακτὴ

ΕΤΣΙ ΚΙ' Η ΖΩΗ ΜΑΣ

'Ανθοῦν τὰ λουλουδάκια μυρωμένα
ἀπάνω στὰ δροσόλουστα κλαδιά,
καὶ ψάλλουν τὰ πουλάκια τὰ καϊ-
μένη ἀδολή κι' ἀχνή τους ὁμορφιά.

Μὰ νὰ, χειμῶνας ἄγριος προβάλλει
μὲ στέμματα ἀπὸ κάτασπηρ χιονιά.
Τὰ λουλουδάκια χλωμά κλίνουν κε-
φαλί, σωπαίνουν τὰ καϊμένα τὰ πουλιά.

Μὰ ἔτσι κι' ἡ ζωὴ μας εἰν' αἰώνια
ἀπέραντο λειβάδι μεσ' ἐτὴ γῆ.
Μέρες μετ' ὅρατα ἀνδοσπαρτή
Κι' ἔπειτα ὥρατα ἀνδοσπαρτή

Μελαγχολικὴ Κορφατοπούλα

ΣΦΥΡΙΚΤΡΑ

"Ὅταν ἦμουν πέντ' ἔξη χρονῶν,
οἱ δικοὶ μου, μὴ γιορτῇ, μού
γέμισαν τὴν τσέπη πεντάρες. Ξέρω
ἐνῶ τί νὰ τὴς κάνω! "Ας εἶναι
καλὰ τὸ καινούργιο μαγαζάκι τῆς
γονίας, πού ἀνοίξε τώρα-τώρα.
Καὶ τί παιδιὰ δὲν βρίσκεις ἐ-
κεῖ μέσα!

Περπατοῦσα γλήγορα-γλήγορα,
κι' ὅποιος μ' ἔβλεπε νὰ τρέχω
ἔτσι, θὰ πίστευε πῶς ἦμουν τοῦ-
λαχιστο στὸ Χρηματιστήριον. Μὰ
ὁ δρόμος μου ὁ γρήγορος κό-
πηκε ἀπ' τὴ γλυκεῖα φωνὴ μιάς
σφυρίκτρας, πού, κάποιον παιδί,
συνομιλεῖ μου, εἶχε στὸ στόμα.
Κάνω ἀλλαγὴ κατευθύνσεως ἐπὶ
δεξιὰ, κι' ἀρχίζω τὴς διαπραγμα-
τεύσεις γιὰ νὰ τὴν ἀγοράσω.
— Πόσο θέλεις; — Πόσο ἔχεις;
— "Ακου τες μισ, δυό, τρεῖς, τέ-
τα... εἰκοσι πεντάρες! — Καὶ μού
τίς δίνεις ὅλες; ἂν δὲ θέλεις, δέ-
σου τὴ δίνω. — Πῶς! τὴν παίρνω!

Κι' ἔτσι, ὅσα εἶχα καὶ δὲν εἶχα
τάδωσα, μετ' ἡδὴ πού σίγουρα
κι' ὁ ἄλλος θὰ εἶχε: πῶς δηλαδὴ
τὸν γέλασα.

Πῆγα στὸ σπίτι καὶ τοὺς ἔ-
κοῦφανα ὅλους: μὰ σὰν ἔμαθαν—
ἀδέρφια, ξαδέρφια — πῶς ἔδωσα
«τόσα οὐλά» γιὰ τὸ μικροπρα-
ματάκι αὐτό, μ' ἀρχισαν σὲς κο-
ροΐδιες, λέγοντας πῶς πλῆρωσα
τὸν κοῦκκο ἀηδόνι ἢ εὐχαρίστη-
ση πού μούδινε ἡ σφυρίκτρα ἦταν
πολύ μικρότερη πιά ἀπὸ τὴν δυ-
σαρέσκεια πού μὲ ἔφερναν' αὐτοί.
Αὐτὸ τὸ περιστατικὸ μού ἀρι-
σε κάποιον ὠφέλεια: μούμεινε τὸ

μάθημα ἀπ' τὸ πάθημα. Μεγά-
λος πιά, κι' ὅταν πάω ν' ἀγορά-
σω πράγμα πού δὲν μού εἶναι κι'
ἀπωραϊκὸ, λέω: νὰ μὴ μού στοι-
χίσῃ ὁ κοῦκκος ἀηδόνι. Καὶ λυ-
πῶμαι τὸν παρὰ μου.

Φλόρος Ροδάνθη

Ξ Κ Ι Τ Ξ Α

Πυκνὲς ἀνθισμένες λυγαριές
πλέκουν τὰ κλαριά τους πάνω
ἀπὸ μιά ρεματιά. Τὰ ψηλά καλὰ-
μια κι' οἱ φωνητὲς ροδόχρμες
πικροδάφνες, πλεγμένες ἀνάμεσα
σὲ ἄγρια βάτα, σκεπάζουν τὰ πλά-
για τους.

Κρυμμένα κάτω ἀπ' τὰ δροσερά
πυκνά φύλλα τῶν πλατανίων, τὰ
πουλιά συνοδεύουν μετ' ὁ γλυκὸ
κελῶδῆμά τους τὸ μουρουρίσμα
τοῦ κρυσταλλένιου νεροῦ πού κυλᾷ
ἀφίοντος ἀργυρένιους φθόγγους.

Μονιασμένα, ἀφρισμένα τὰ κύ-
ματα χτυποῦν μετ' ἡσυχία πάνω
στους μικροὺς βράχους γεμίζοντας
τίς γούβες τους μετ' ὁ ἀλμυρὸ νερὸ
τους.

Στὸ βάθος, τὸ φουσκωμένο
παλὶ ἐνὸς μικροῦ καϊκιού φαίνε-
ται γιὰ μιά στιγμή κι' ἔπειτα
χάνεται. Κατακόκκινος ὁ ἥλιος
κρύβεται, ἀφίοντος τίς φλογισ-
μένες του ἀκτίδες ν' ἀγκαλιάζουν
τὸν γαλάζιο οὐρανὸ ἐνῶ τὸ ἄγριο
βογγητὸ τῶν κυμάτων ἀκούγεται
μονάχα στὴν ἔρημη ἀκρογυαλιά.

Πινέλο τοῦ Ραφαήλ

ΣΤΑΔΑΓΜΑΤΙΕΣ

Ποτέ σου μὴ διατάσῃς
συγγνώμην νὰ ζητήσῃς
Γιὰ ὅποιον ἔχεις κάμει
σὲ ἄλλον προσβολή.
"Ακου, αὐτὴ τὴ συμβουλή
ποτέ μὴ λησμονήσῃς:
Δὲν εἶναι στὴ μετάνοια
πού ἀρμόζει ἡ ντροπή.

"Εχεις καὶ σὺ τὰ ἐλαττώματά σου,
"Ὅπως κάθε κορίτσι καὶ ἄγόρι.
Φρόντισε νὰ διορθώσῃς τὰ δικά
σου, [σου]
Παράβλεπε τὰ ξένα καὶ συγχώρει.

Κατὰ τῆς συνειδήσεως
κανένα καταφύγιο!
Μιλᾷ μετ' ὅλην ψυχὴν μας
κι' εἰν' ἡ φωνὴ τῆς εὐκρι-
νῆς [γῆς]

Τῶν πράξεών μας ὅλων
εἶναι τὸ δικαστήριον
"Ὁ νόμος, ὁ κατήγορος,
ὁ μάρτυς καὶ ὁ δικαστής.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ) *Αργιόπαπια

ΕΝΑΣ ΚΑΚΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ

"Ὁ Κωστάκης ἀκόμα δὲν ἔ-
κλεισε τὰ δώδεκα κι' εἶναι στρα-
τηγός! Φαντασθῆτε πιά τί θὰ γίνῃ
ὅταν μεγαλώσῃ!...

Καὶ νὰ τὸς ὁ στρατός του:
μιά δεκαπενταριά παιδιὰ, μὴ
τίνα καπέλα, μετ' ὅσμινα
ξύλινα σπαθία, πού τὰ σὲ
κάθε Πέμπτη καὶ Κυριακή.

Μιά Κυριακή, ἐνῶ γιν-
οῦν τὰ γυμνάσια, διασχί-
σῃ τὴν ἀγορά, ὁ Κωστάκης προσ-
εῖ: "Αὐτὸς!... "Ανὰ-πανοῖς!

"Ὁ στρατὸς ἀμέσως στά-
κι' ὁ στρατηγός, ἐνῶ κοίταζε
γύρω, ἄξαφνα τὸ μάτι του
εἶναι κρεοπωλεῖο, πού σφαι-
ρὸν τρία γουρούνια καὶ δει-
τάς τὰ μετ' ὁ σπαθί του:

— Σφάζονται τρεῖς σπι-
σας! φωνάζει, γιὰ νὰ περῇ
παιδιὰ, γιατί αὐτὸς ἦταν
ἄλλου.

Τὰ παιδιὰ ὅμως πού κα-
βανε πῶς ὁ Κωστάκης τὸ
γουρούνιο, ὠρμήσανε ὅλα
καὶ τοῦ ξήλωσαν τὰ γαλόνα.

ΟΙ ΚΟΥΦΟΙ ΔΕΣΠΟΤΑΔΕΣ

"Ἦμουν μικρὸ ὅταν πέθανε
γέρο Στάθης, μὰ μετ' ἡσυχίας
θυμοῦμαι ἔνα ἄστεϊο πού
σάν ἦταν νέος. "Ακούστε τὸ
σεῖς ὅπως μᾶς τῶλεγε:

Εἶχε ἔνα θεῖο δεσπότη,
μέρα ένας ἄλλος δεσπότης
γούσε ἀπὸ κεῖ κι' ὁ θεῖος
Στάθης ἔστειλε τὸν ἀνεψιὸ
νὰ τὸν ὑποδεχθῇ. Πάει ὁ
μας Στάθης, καὶ ὅταν ὁ ξε-
νῶτῃς γιὰ τὴν ὑγεία τοῦ
του, λέγει:

— Καλὰ εἶναι, μόνο κου-
φὸ καὶ πρέπει νὰ τοῦ φωνάξετε
νατὰ γιὰ νὰ σὰς ἀκούσῃ.

"Ὅταν γύρισε στὸ δεσπο-
τὸν ρωτᾷ ὁ θεῖος του πῶς
φάνηκε ὁ ξένος δεσπότης.

— Κουφὸς εἶναι, ἀπαντᾷ ὁ
θεῖος: μόνο νὰ τοῦ φωνάξετε
νατὰ γιὰ νὰ σὰς ἀκούσῃ.

"Ὅταν ἀνταμώθηκα λοιπὸν
δεσποτάδες, ὁ ένας ἀρχίζει
φωναχὴ μετ' ὁλη του τὴ
μῃ: — Τί κάνεις, καλὰ;
Καὶ ὁ ἄλλος ἐπὶ σῆς: — Κι'
εὐχαριστῶ. "Ἦ πανιερότης
Συναμιλοῦσαν ἔτσι ἀρκετὴ
φωναχόντες ὅσο μπορούσαν
νομίζοντας ὁ ένας τὸν ἄλλον
πό. "Εξαφνα ὁ ένας λέγει:

— "Εγώ; Εἰμὶ πολὺ καλὰ,
ὅς μ' ἔκαμε κουφὸ;
— "Ὁ ἀνεψιός σου!
— Μπὰ! Μ' αὐτὸς μού εἶπε
ἐσὺ εἶσαι κουφός!
— "Εγώ; "Α, τὸν κατέργαγε
Καὶ κατέβασαν τὴ φωνή.

Τεμνημένη Γαλανόλα

ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΠΝΕΥΜΑ

"Ὁ Διδάσκαλος τῆς 'Αριθ-
μῆς:

— Τὸ πρόβλημα πού θὰ σὲ
σῶ, εἶναι ἀπλούστατο: Ποι-
αῖ ἔχει σήμερα ένας ἀνθρω-
γεννημένος στὰ 1877:

"Ὁ Μαθητὴς, μετ' ὁσπυδαί-
— "Αντρας ἢ γυναῖκα;
— "Εστὴν ὑπὸ τῆς Νοσταλ-

ΥΠΟΜΗΝΣΙΣ

Ἀκαλοῦνται οἱ Συνδρομη-
τῶν ὁποῖων ἔληξεν ἡδὴ ἡ
ἐποχὴ, νὰ σπεύσουν νὰ τὴν ἀνα-
στήσουν. Εἰς τοιαύτας περιστά-
σεις καμμία καθυστέρησις δὲν ἐπι-
τρέπεται, διότι δυσχεραίνει τὸ ἔρ-
γος.

Ἀντὶ τούτου καὶ Κύπρω
ἐπιτρέπεται εἰσπράξαι νὰ στέλ-
λῃ τὸ ἀντίτιμον μέσον Τραπε-
ζῶν ἢ Τραπεζῆς τῆς 'Α-
θηνῶν διὰ διαμαρτυρίας τῶν ἐκεί-
νου καταστημάτων του.

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ

Συνεδεῖται τὴν λύσιν μετ' ὁ 10 λεπτά,
ἡ ἀπὸ τῶν μέσων εἰς τὴν Κλῆση
δὲν ἔλθῃ νὰ δημοσιευθῇ καὶ τὸ
τοῦ εἰς τοὺς Ἀύτας, πρέπει νὰ ἔ-
λθῃ μετὰ 25 εἰς γραμματῶν του.)

α') Παύλινον
Ἐστὴν ὑπὸ Κων. Δάσκου

	ΦΙ			
ΜΑΓ	ΜΕ	ΒΑΛ		
ΣΟ	Α	ΖΟ	ΚΗ	
ΟΣ	ΓΕΙ	ΧΗ		
	ΤΙ			

β') Ἐπιγραφή
Ἐστὴν ὑπὸ τοῦ Φωτῶ Χαμομηλάκη

Α	Δ	Η	Θ	Β
Ο	Θ	Η	Γ	
Υ	Ε	Υ		
Ο	Ο			
Ρ				

γ') Ἐπὶ τῇ ἀνάγνωσις τῆς 'Επι-
γράψης.

δ') Ἐπὶ τῇ ἀνάγνωσις τῆς 'Επι-
γράψης.

ε') Ἐπὶ τῇ ἀνάγνωσις τῆς 'Επι-
γράψης.

ζ') Ἐπὶ τῇ ἀνάγνωσις τῆς 'Επι-
γράψης.

η') Ἐπὶ τῇ ἀνάγνωσις τῆς 'Επι-
γράψης.

θ') Ἐπὶ τῇ ἀνάγνωσις τῆς 'Επι-
γράψης.

ι') Ἐπὶ τῇ ἀνάγνωσις τῆς 'Επι-
γράψης.

κ') Ἐπὶ τῇ ἀνάγνωσις τῆς 'Επι-
γράψης.

λ') Ἐπὶ τῇ ἀνάγνωσις τῆς 'Επι-
γράψης.

μ') Ἐπὶ τῇ ἀνάγνωσις τῆς 'Επι-
γράψης.

ν') Ἐπὶ τῇ ἀνάγνωσις τῆς 'Επι-
γράψης.

ξ') Ἐπὶ τῇ ἀνάγνωσις τῆς 'Επι-
γράψης.

ο') Ἐπὶ τῇ ἀνάγνωσις τῆς 'Επι-
γράψης.

π') Ἐπὶ τῇ ἀνάγνωσις τῆς 'Επι-
γράψης.

λω καὶ ἄλλα χρήματα, περισσότερα
ἀπὸ αὐτά. Διότι δὲν πρέπει νὰ λη-
σμονώμεν ποτὲ ἐν τόσο Μεγά ἔργον,
ὡς τὴν Διάπλιν, ἥτις εἶναι ἡ μόνη
χαρὰ, ἡ μόνη εὐχαρίστησις, ἡ μόνη
ἀγαλλίασις καὶ ἀναψυχὴ διὰ τὰς ὥρας
τῆς ἀναπαύσεως: καὶ καὶ τέλος τὸ μόνον
διδάσκον περιόδιον, τὸ ὁποῖον
διδάσκει κι' ἐμὲ καὶ ὅλους τοὺς καλούς:
Διάπλιν.

Νὰ καὶ ἡ Ἐδανθία Μ. Δουκάκη,
ἡ παλαιὰ μου φίλη, φοιτήτρια σήμε-
ρα τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς, ἡ ὁποία
ἐπωφελεῖται τῆς εὐκαιρίας νὰ ἐσωκλει-
σῇ ἐνα μπυλιετῆς: τὸ γράμμα τῆς
μικρῆς τῆς ἀδελφῆς, γιὰ νὰ μετ' ὁ
δωκίωσῃ, ὅτι «μ' ἐνθυμείται μετ' ὁ
ἴδιον ἐνθυσιάζομαι» καὶ ὅτι «λαμδάνει
τὴν εὐτυχία νὰ μού ξαναγράψῃ ὅλγας
γραμμάτια». "Ω, πόσο με συγκινοῦν τὰ
δῶγματα αὐτὰ τῆς ἀγάπης τῶν πα-
λαιῶν μου φίλων!

"Ὅρστε, ὁρίστε πάλι κατάστασις:
"Ἦ Νικητρία Γαλανόλακη μού κα-
ταγγέλλει τὸ ὑπ' ἀριθ. 43 Κυδῶλεον
ὡς ἀντιγραμμένον ἀπὸ τὸ 24ον φυλ-
λάδιον τοῦ 1918. "Ὁ Μ.Α. Χατζηδάκης
μὲ καταγγέλλει τὸ δεύτερον Πλατὺ Πνεύ-
μα τοῦ 13 φύλλου, ὡς ἀντιγραμμένον
ἀπὸ τὴν «Συνὴν τῶν Προσκόπων». Κεῖ...
ἔπειτα συνεχίζω. Μὰ εἶναι φοβερό αὐ-
τό! Ὁ καταντήσῃ νὰ μὴν ἔχω ἐμπι-
στοσύνη εἰς κενὴν καὶ νὰ καταργήσω
καὶ τὴν Σελίδα Συνεργασίας καὶ ὅλα.
Εἶπα τόσες φορὲς ὅτι αὐτὰ πού μού
στέλλετε πρέπει νὰ εἶναι νέα, δικὰ σας,
πρωτοτύπα, ἀδημοσίευστα, ἀπὸ τὸ μυ-
λὸ σας, — πῶς; νὰ τὸ πῶ;

Κι' ἐγὼ χαίρω πολὺ πού ἔγινες
τακτικὴ συνδρομητριά μου, "Αστρο-
φωγιά. Μού γράφετε ὅτι δὲν τῶνας
τόσον κτερὸ «μᾶλλον ἀπὸ ἀμέλεια». [σου]
Στὸ ἔξῃ: λοιπὸν μὴν ἀμελήσῃς τίποτε.
Εἶναι ἀμάρτια νὰ χῆναι κανεὶς μὴ εὐ-
χαρίστησιν καὶ μὴ ὠφέλεια, μόνο ἔ-
πειθῇ ἀμελεῖ—δηλαδὴ βριεῖται, ἀνα-
βάλλει, ξεχνᾷ κτλ.— νὰ κάμῃ τὸ ἐλά-
ττωσιν ἐκεῖνο πού χρειάζεται γιὰ νὰ τὴν
ἔχῃ.

Καὶ τὸ Παιδί τοῦ Μέλλοντος ἔ-
καμε πολὺ καιρὸ νὰ μὴ γράφῃ, ἀλλὰ
ἔχῃ ἀπὸ ἀμέλεια. Τὸ ἐμπόδιον μὴ
μακρὰ ἀσθένεια κι' ἔνα ταξίδι. "Α-
σθενῆς; λοιπὸν καὶ ὁδοιπόρος, ἀμαρτίν
οὐκ ἔχει... Εὐχαριστῶ πολὺ διὰ τὸ
ἐξοπαλῶμα. Αἱ λύσεις σου συμπερι-
λήφθησαν. Στείλε σημειώσιν καὶ ἂν
προσβῇ...

Αὐτὸ εἶναι ἄλλο ζήτημα. Τραγουδί
τῆς Δευτεριάς. Σὺ ἀπαντᾷς λοιπὸν
ὅτι χωρὶς κλῆρο θάταν ἀδύνατο νὰ τὰ
βγάλω πέρα μετ' ὁσπυδαί πού
μαζεύονται καθ' ἑβδομάδα. "Εκεῖνο πού
ποσέει μόνο, εἶναι νὰ ὑπάρχῃ στὴ
Σελίδα κάποια ποιητικὴ, ὥστε κι' αὐτὴ
νὰ διαβάζεται εὐχάριστα. Γι' αὐτὸ
κληρῶν χωριστὰ τὰ ποιήματα, τὰ
πεζὰ, τὰ σπείρα, τίς μεταφράσεις κτλ.
Κι' ὅταν κάποια, τὴν ἴδια Σελίδα,
ἔλθῃς δυό-τρία ὅμοια, εἶναι γιατί
ἔχουν μείνει στοιχειοθετημένα σὲ το-
πογραφῆ ἀπὸ τὴν προηγούμενη ἑβδο-
μάδα πού δὲν ἔχωρουν ὅλα, καὶ δὲν
ὑπάρχει καιρὸς ἡ στοιχεῖα νὰ στοι-
χειοθετηθῶν ἄλλα.

Τὸ γραμματῆς τοῦ Δάφνης Στε-
φάνου λέει τὰ ἔξῃ: «Καλύτερα θάκα-
νες νὰ μὴν ἀνῃγγέλλας ἀπὸ τώρα τὴν
ἐκδοσὴ τῶν Πεπερωτῶν ἐπὶ "Ἠλιό, γιατί
μ' ἔπιασε μεγάλη ἐπιθυμία νὰ τὸ ἔχω,
πού δὲν βλέπω τὴν ὥρα νὰ ἐκδοθῇ».

Ἐπὶ τῇ ἀνάγνωσις τῆς 'Επι-
γράψης.

Ἐπὶ τῇ ἀνάγνωσις τῆς 'Επι-
γράψης.

Ἐπὶ τῇ ἀνάγνωσις τῆς 'Επι-
γράψης.

Ἐπὶ τῇ ἀνάγνωσις τῆς 'Επι-
γράψης.

"Ἦ κατὰ τοῦ Πεύκου τοῦ κ. Πα-
παντωνίου μού φάνηκε σὰν ἔνα μικρὸ
ἀριστοτεχνικόν. Τί ὥρα πού εἶ-
ναι, τί ὥρα! "Αμ' ὅτι «ἔνα μικρὸ
δράμα»: "Εκεῖνο μᾶρσε ἐκὸμα πῶ
πολύ. Μού ἔρισε μὴ βανδα, παραγ-
μένη ἐντόπιση, διὰ καὶ τὸ μεγαλή-
τερο σφάλμα, μετ' ὁ ὁμορφὴ ἐπικρό-
θωση, κατανεῖται μὴ εὐχαρίστησιν τὸν
ἀδικημένο». — Ναι! μετ' ὁ διαφορά ὁ-
μῶς; πῶς; ἡ ἐπικ

